

ÇOCUKLARIN CİNSEL SÖMÜRÜ VE CİNSEL İSTİSMARA KARŞI KORUNMASINA İLİŞKİN AVRUPA KONSEYİ SÖZLEŞMESİ

LANZAROTE
SÖZLEŞMESİ

Çocukları cinsel şiddetten
korumaya yönelik
küresel bir araç

Çocuklar için ve
çocuklarla bir
Avrupa kurmak

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ULUSLARARASI YASAL ÇERÇEVEYİ GÜÇLENDİRMEK

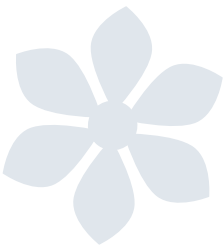
■ Cinsel sömürü ve cinsel istismar çocuklara karşı şiddetin en kötü biçimleri arasındadır. Avrupa’da yaklaşık her beş çocuktan birinin bir çeşit cinsel şiddet mağduru olduğu ve vakaların yaklaşık %80’inde istismarcının çocuğun tanıdığı biri olduğu tahmin edilmektedir. Çocuklara karşı cinsel şiddet birçok farklı biçim alabilmektedir, mesela: aile veya güven çemberi içerisinde cinsel istismar, fuhuş veya cinsel istismar materyalleri aracılığıyla cinsel sömürü, İnternet ile mümkün hale gelen cinsel şiddet ve akranlar tarafından cinsel saldırı.

■ Çocukların cinsel sömürüsü ve istismarı 1990’lardan beri gittikçe artan bir ilgi kazanmıştır. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin (CRC) 34. Maddesi çocukları bu tip şiddetten korumaya yönelik bir Devlet mecburiyetini kapsamına almıştır. 2000 yılında Çocukların Satılması, Çocuk Fuhuşu ve Çocuk Pornografisi’ne ilişkin CRC Opsiyonel Protokolü, tüm bir yasal belgeyi bu suçların önlenmesi ve çocukların bu suçlardan korunmasına adanarak çocukların cinsel şiddetten yasal olarak korunmasını daha da güçlendirmiştir.

■ Lanzarote Sözleşmesi, spesifik olarak çocukların cinsel şiddetten korunmasına adanan ilk bölgesel anlaşmadır. 2007 yılında Lanzarote, İspanya’da kabul edilmiş, 2010 yılında yürürlüğe girmiştir ve tüm Avrupa Konseyi Üye Devletleri tarafından imzalanmıştır.

■ Lanzarote Sözleşmesi minimum bir mutabakatı temsil etmektedir, bu da belirli bir Devlet’in yerel yasal çerçevesi içinde daha yüksek standartlar oluşturmanın desteklediği anlamına gelmektedir. Bu tür bir uyumlaştırmanın ulusal ve uluslararası düzeyde çocuklara karşı suçlarla mücadele etme konusunda çoklu faydaları bulunmaktadır, mesela:

- ▶ daha hoşgörülü kuralları olan bir Devlet partisinde suçluların cezai eylemler gerçekleştirilmeye karar verebilme riskini azaltmak;
- ▶ ulusal ve bölgesel düzeyde verilerin karşılaştırılabilirliğini arttırmak; ve
- ▶ uluslararası işbirliğine olanak sağlamak.

SÖZLEŞMENİN ÇIĞIR AÇAN ÖZELLİKLERİ

■ Lanzarote Sözleşmesi çocuklara karşı cinsel suçların önlenmesi, failerin kovuşturulması ve çocuk mağdurların korunmasında büyük bir adımdır. Sözleşme, mevcut uluslararası ve bölgesel yasal standartların üstüne ekleyerek ticari kar amacı olsun veya olmasın çocuklara karşı tüm cinsel suçları kapsamak ve suç haline getirmeye yönelik bu standartları genişletmektedir.

■ Çocukları korumak bu Sözleşmenin temelindedir. Çocukların haklarına saygı duymak, onların iyi olmalarını sağlamak, görüşlerine, ihtiyaçlarına ve endişelerine cevap vermek ve her zaman onların yararına en iyi hizmet edecek şekilde hareket etmek üzerinde odaklanmaktadır.

■ Lanzarote Sözleşmesi, bilginin resmi veya gayri resmi bir ortamda sunulmasını, çocukların cinsel sömürü ve cinsel istismara ilişkin riskler ve çocukların kendilerini nasıl koruyabilecekleri ve nasıl yarım isteyebilecekleri konusunda eğitilmesini devletlerden talep etmektedir.

■ Lanzarote Sözleşmesi çocuklara cinsel amaçlarla ısrarla buluşma talebinde bulunmanın (sanal ayartma) suç olarak kabul edilmesini gerektiren ilk uluslararası yasal araçtır. Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT'ler) ile kolaylaşan bu ceza gerektiren suçun meydana geliş sıklığı son on yılda hızlı bir şekilde artış göstermiştir ve Lanzarote Sözleşmesi Devletler'in çocukları bu tür cinsel şiddetten korumasını ve faileri kovuşturmasını zorunlu kılarak kritik bir araç olarak hizmet etmektedir.

■ Çocuklara yönelik cinsel suçların ulusaşırı yapısının farkında olan Lanzarote Sözleşmesi "ülke dışı dokunulmazlığı" bünyesinde barındırmaktadır; bu da bir Devlet Partisi'nin vatandaşları veya mukimleri eylem yurt dışında işlenmiş olsa bile belirli suçlar için kovuşturulabilir anlamına gelmektedir.

■ Lanzarote Sözleşmesi çocuklara karşı mükerrer suçların işlenmesini önlemek amacıyla devletleri cinsel suçluları hedef alan müdahale programları veya önlemler oluşturmaya teşvik etmektedir. Bu şekilde herhangi bir müdahale mutlaka cezai yaptırım sisteminin bir parçası olmayabilir fakat bunun yerine sağlık hizmeti ve refah sistemlerinin bir parçası olabilir.

■ Lanzarote Sözleşmesi, tüm ülkelerde etkili, uygun ve caydırıcı bir cezai yasal çerçevenin uygulanmasını sağlamaya yönelik ortak kriterler oluşturmaktadır. Önemli olarak da Devletlerin çocuklara karşı cinsel suçlara ilişkin her türlü zaman aşımını uzatması istenmektedir böylece cezai takibat mağdur reşit olma yaşına eriştikten sonra da başlatılabilir.

SÖZLEŞME, DEVLETLERDEN NE YAPMALARINI İSTEMEKTEDİR?

■ Lanzarote Sözleşmesi “4 P’li yaklaşım”: Önleme (Prevention), Koruma (Protection), Kuvuşturma (Prosecution) ve ulusal ve uluslararası işbirliğini Teşvik (Promotion) aracılığıyla çocuklara karşı cinsel şiddete yönelik bütüncül bir tepki sunmaktadır.

Önleme

- ▶ Çocuklarda cinsel sömürü ve cinsel istismara yönelik riskler konusunda farkındalık oluşturulmalıdır ve kendilerini koruyabilmeleri için çocuklar güçlendirilmelidir
- ▶ Çocuklarla temas halinde çalışan kişiler eleme amacıyla taranmalı ve eğitilmelidir
- ▶ (Hüküm giymiş veya potansiyel) cinsel suçlulara yönelik müdahale programları veya önlemler düzenli olarak izlenmelidir

Koruma

- ▶ Cinsel sömürü veya cinsel istismara ilişkin her türlü şüphenin ihbar edilmesi desteklenmelidir
- ▶ Telefon ve İnternet yardım hatları kurulmalıdır
- ▶ Mağdurları ve ailelerini desteklemeye yönelik programlar kurulmalıdır
- ▶ Tedavi edici yardım ve acil durum psikolojik bakım hizmeti sağlanmalıdır
- ▶ Mağdurun emniyetini, mahremiyetini, kimliğini ve imajını korumaya yönelik çocuk dostu adli takibatın işleyişe girmesi sağlanmalıdır. Önemli olarak da çocuk mağdurlar ile yapılan görüşmelerin sayısı sınırlı olmalıdır; görüşme güven verici bir yerde, spesifik olarak bu amaçla eğitilmiş profesyoneller ile yapılmalıdır.

Kovuřturma

■ Lanzarote Sözlęřmesi aşağıdaki spesifik eylemlerin Sözlęřme tarafı olan tüm Devletler'de suç olarak kabul edilmesini amaçlamaktadır:

Çocuk cinsel istismarı

■ Bu, bir yetişkinin bir çocukla cinsel eylemlerde bulunmasını ifade etmektedir. Bir çocuk ulusal yasalarda belirlenen cinsel olgunluk yaşına erişmiş olsa bile, eğer yetişkin zorlama, güç veya tehdit kullanırsa veya yetişkin güven duyulan konumunu, yetkisini veya nüfuzunu suistimal ediyorsa veya özellikle savunmasız bir çocuktan faydalanıyorsa bu durum hala cinsel istismardır.

Çocuk fuhuşu – Fuhuş aracılığıyla cinsel sömürü

■ Bu, para (vaadi) karşılığı veya herhangi bir başka bedel veya çıkar karşılığında bir çocuğun fuhuşa katılmak için çalıştırılması, zorlanması veya sebep olunması durumunda ortaya çıkan her türlü çocuk cinsel sömürü biçimidir.

Çocuk pornografisi – Çocuk cinsel istismar materyali

■ Bu, bir çocuğun gerçek veya sahte, cinsel içerikli bir eyleme dahil olması veya öncelikle cinsel amaçlarla bir çocuğun cinsel organlarının herhangi bir şekilde gösterilmesini ifade etmektedir. Bu ceza gerektiren suç, bu materyalleri üretmekle, piyasaya sunmakla veya bulunur hale getirmekle, dağıtılmakla veya nakletmekle, kendisi veya başka birisi için tedarik etmekle, elinde bulundurmamakla veya bilerek erişim elde etmekle işlenebilir.

Bir çocuğun pornografik performanslara katılması – Bir çocuğun cinsel performanslarda sömürüsü

■ Bu ceza gerektiren suç, bir çocuğu cinsel performanslara katılmak için çalıştırmak, zorlamak veya sebep olmak veya çocuğun böyle performanslara katılımından herhangi bir şekilde faydalanmayı kapsamaktadır. Ayrıca çocukların katıldığı böyle performanslara bilerek katılma durumunu da içermektedir.

Çocukların yozlaştırılması

■ Cinsel olgunluk yaşına ermemiş bir çocuğun herhangi bir cinsel faaliyete tanıklık etmesine sebep olma durumunu ifade etmektedir. Bu, çocuğun cinsel faaliyete katılmak zorunda olması anlamına gelmez. Çocuğun sadece böyle eylemleri tanıklık ettirilmesi durumu da suç olarak kabul edilmelidir.

Cinsel amaçlar için çocuklara ısrarla buluşma talebinde bulunmak

■ "Sanal ayartma" olarak da bilinen bu ceza gerektiren suç, bir yetişkinin cinsel olgunluk yaşına ulaşmamış bir çocuğu cinsel olarak istismar etmek veya sömürmek amacıyla çocuğa buluşma teklif ederek yaptığı kasıtlı eylemdir. Lanzarote Sözleşmesi, bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla yapılan böyle tekliflere ve failin çocukla bizzat buluşmak için attığı bazı somut adımların olduğu durumlara spesifik olarak atıfta bulunmaktadır. Yine de Sözleşme'yi yorumlama yetkisi bulunan Lanzarote Komitesi, Devletler'in bu durumun suç olarak kabul edilmesini cinsel istismarın bizzat bir buluşmanın sonucu olmadığı fakat sadece online olarak yapıldığı vakalara da taşımayı düşünmesi gerektiğini önermiştir.

Ulusal ve uluslararası işbirliğinin teşvik edilmesi

■ Ulusal düzeyde Sözleşme etkili, koordine ve kapsamlı olan ülke çapındaki entegre politikaların benimsenmesi ve uygulanmasının önemini altını çizmektedir.

■ Uluslararası düzeyde, işbirliği Devletler'in problemleri tespit ve analiz etmelerine, ortak çözümler bulmalarına ve uygulamalarına, verileri ve uzman görüşlerini paylaşmalarına, cezadan muaf tutulma durumuyla mücadele etmelerine ve önleme ve koruma önlemlerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

Lanzarote Sözleşmesi'nin uygulanmasını izlemek

■ Lanzarote Komitesi olarak da bilinen, Sözleşme'nin Tarafları'ndan oluşan Komite, Sözleşmenin tarafları olan Devletler'in sözleşmeyi nasıl etkili bir biçimde yasama ve politikada uygulamaya koyduklarını izlemek için kurulmuş organdır.

■ İzleme prosedürü turlara bölünmüştür, her tur bir spesifik konuyla ilgili alana ilişkindir ve tüm Devletleri eş zamanlı olarak izlemektedir. Amaç, tüm Devletler'de Lanzarote Sözleşmesi'nin spesifik bir yönü etrafında bir hareket gücü oluşturmaktır böylece bu da gelecek vadeden uygulamaların değiş tokuş edilmesini güçlendirmekte ve Devletler'in mevcut mevzuat veya politikasındaki yetersizlik veya güçlüklerin tespitini sağlamaktadır. Bu şekilde Komite, Sözleşme'ye taraf olan tüm Devletler'deki duruma ilişkin karşılaştırmalı bir genel bakış kazanmaktadır.

■ Lanzarote Komitesi çocuklara ilişkin cinsel sömürü ve cinsel istismarı önleme ve bunlarla mücadele etmeye yönelik devletlerin kapasitesini arttırmak amacıyla bilgi, tecrübe ve iyi uygulamaların toplanması, analiz edilmesi ve devletler arasında değiş tokuş edilmesini sağlama konusunda da yetkilidir. Böyle yaparak Lanzarote Komitesi sivil toplum ve diğer ilgili paydaşlar ile etkileşimde bulunmakta ve üyeleri için geniş ve etkileşimli bir kapasite geliştirme platformu sunmaktadır.

LANZAROTE SÖZLEŞMESİ AVRUPA KONSEYİ ÜYESİ OLMAYAN DEVLETLERDE NASIL KULLANILABİLİR

■ Çocuklara karşı cinsel şiddet dünya genelinde yaşanan bir durumdur. Lanzarote Sözleşmesi, bu küresel sorunu ele almaya yönelik önlemlerin belirli bir coğrafik alana sınırlandırılmaması gerektiği anlayışı ile tasarlanmıştır. Bu nedenle Sözleşme dünyadaki her ülkenin erişimine açıktır.

■ Çocuklara karşı cinsel şiddetin tüm biçimlerine karşı geniş ulusal bir tepki için kapsamlı bir araç olarak, Lanzarote Sözleşmesi yasal çerçevesini güçlendirerek bu ciddi sorunu ele almayı isteyen dünyadaki her hükümet için rehberlik ve ilham kaynağı sunmaktadır.

■ Sözleşme ayrıca çocuğa karşı cinsel şiddetin tüm biçimlerine yönelik geliştirilmiş bir hükümet tepkisi için sivil toplum ve diğer ilgili paydaşlar tarafından yapılan müdafaa için de sağlam bir temel sunmaktadır.

BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin bir parçası olarak, Lanzarote Sözleşmesi'ni uygulamak 2030 yılına kadar çocuklara yönelik istismarı, sömürüyü, kaçakçılığı ve tüm şiddet ve istismar biçimlerini bitirmeye yönelik dünya liderlerinin dönüm noktası niteliğindeki taahhüdüne katkıda bulunmaktadır.

Çocuklara Karşı Şiddet

Avrupa Konseyi'nde Çocuk Hakları:

► www.coe.int/children

İletişim:

► children@coe.int

Lanzarote Sözleşmesi web sitesi:

► www.coe.int/children/lanzarote

İletişim:

► lanzarote.committee@coe.int

Avrupa Konseyi bu program için finansal desteğin Çocuklara Karşı Şiddeti Bitirme Fonu tarafından sağlandığını minnetle bildirmektedir.

www.coe.int

Avrupa Konseyi Avrupa kıtasının önde gelen insan hakları kuruluşudur. Kuruluşun 47 üyesinin 28'i Avrupa Birliği üyesidir. Tüm Avrupa Konseyi üyeleri insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü korumaya yönelik Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzalamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sözleşmenin üye ülkelerdeki uygulamasını denetler.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE